Usmernenie orgánov územného plánovania vo väzbe na § 29 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu

Od 1.apríla 2002 je v účinnosti § 29 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu, ktorý ustanovuje princípy základnej ochrany pamiatkového územia, ktorú je potrebné v procese obstarávania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie preniesť aj do tejto dokumentácie.

Pod základnou ochranou pamiatkového územia sa v súlade so zákonom č. 49/2002 Z.z. rozumie súhrn činností a opatrení, ktorými orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v spolupráci s vlastníkmi nehnuteľností zabezpečujú zachovanie pamiatkových hodnôt v území, ich dobrý technický, prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia jednotlivých stavieb, skupín stavieb, areálov alebo urbanistických súborov a vhodné technické vybavenie pamiatkového územia.

Krajský pamiatkový úrad alebo osoba s osobitnou odbornou spôsobilosťou vypracúva zásady ochrany pamiatkového územia, ktoré sú dokumentom na vykonávanie základnej ochrany pamiatkového územia. Zásady ochrany pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny obsahujú požiadavky na primerané funkčné využitie územia, na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, objektovej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, prvkov interiéru a uličného parteru, charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, archeologických nálezísk, prípadne ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.

Zásady sú súčasťou **územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt územia**, ktorý je podkladom na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších právnych predpisov.

Územný priemet ochrany kultúrnych hodnôt územia v súlade s § 7a stavebného zákona patrí medzi tzv. ostatné podklady, ktoré sa využívajú v územnoplánovacej činnosti. Podľa § 19b ods.1 písm. b) stavebného zákona v rámci prípravných prác obstarávateľ príslušnej územnoplánovacej dokumentácie v spolupráci s príslušnými orgánmi štátnej správy stanoví možnosť využitia spracovaného územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt a stanoví stupeň ich záväznosti. V tomto prípade ide o spoluprácu s územne príslušným krajským pamiatkovým úradom.

V súlade s § 11 ods. 2 písm. b) zákona č. 49/2002 Z.z. krajský pamiatkový úrad ako príslušný prvostupňový správny orgán vypracúva podklady súvisiace s prípravou územnoplánovacej dokumentácie.

V prípade, ak zásady nie sú vypracované, zabezpečí krajský pamiatkový úrad (kapacitami krajského pamiatkového úradu alebo osobou s osobitnou odbornou spôsobilosťou) ich vypracovanie. Okrem využívania zásad je úlohou krajského pamiatkového úradu najmä začleniť zásady do územného priemetu. Ak sa v aktuálnom čase takýto územný priemet nevypracúva, krajský pamiatkový úrad aj v tejto fáze ešte môže zistiť a určiť, či zásady (jedny alebo viaceré) existujú, zhodnotí, či sú vyhovujúce a s príslušným orgánom územného plánovania, ktorý obstaráva územnoplánovaciu dokumentáciu, stanoviť ich záväznosť. Ak zásady nie sú vypracované, resp. jestvujúce sú neaktuálne alebo nekvalitné, môže krajský pamiatkový úrad zabezpečiť ich vypracovanie v stanovenom termíne tak, aby sa tieto (nové) zásady v dohodnutom čase stali súčasťou podkladov pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie. Práve etapa prípravných prác pri obstarávaní územnoplánovacej dokumentácie môže byť vhodným podnetom a dôvodom na aktualizáciu jestvujúcich alebo spracovanie nových zásad.

Ak nie je dostatok času na spracovanie zásad, môže orgán územného plánovania podľa § 19c ods.1 stavebného zákona získať potrebné poznatky o pamiatkových hodnotách územia aj v rámci prieskumov a rozborov.

Pri stanovovaní rozsahu využitia územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt je potrebné vždy vychádzať z príslušného stupňa obstarávanej územnoplánovacej dokumentácie a z toho vyplývajúceho obsahu a rozsahu tejto dokumentácie. Územné priemety ochrany kultúrnych hodnôt sa vypracúvajú predovšetkým vo vzťahu k územnému plánu obce príp. zóny.

Spolupráca obstarávateľov územnoplánovacej dokumentácie a orgánov ochrany pamiatok – krajského pamiatkového úradu je aj pri ďalších etapách obstarávania územnoplánovacej dokumentácie. V rámci prerokovávania ďalších etáp obstarávania územnoplánovacej dokumentácie má krajský pamiatkový úrad možnosť koordinovať s obstarávateľom, ako aj spracovateľom

územnoplánovacej dokumentácie aj otázky zohľadnenia zásad (ich "záväznosti" a počtu) pri spracovanie príslušnej územnoplánovacej dokumentácie.

V súlade s výsledkami prieskumov a rozborov zabezpečuje orgán územného plánovania, ktorý obstaráva územnoplánovaciu dokumentáciu, zadanie podľa § 20 ods. 2 písm. a) stavebného zákona . Zadanie prerokuje s dotknutými orgánmi štátnej správy, teda v prípade zadania na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie dotýkajúcej sa úplne alebo len čiastočne pamiatkového územia, aj s krajským pamiatkovým úradom**.** Taktiež pri prerokúvaní konceptu riešenia podľa § 21 ods.3 stavebného zákona príp. urbanistickej štúdie (§ 21 ods. 8 stavebného zákona) je krajský pamiatkový úrad dotknutým orgánom štátnej správy.

Pri prerokúvaní návrhu územnoplánovacej dokumentácie regiónu a obce podľa § 22 ods. 2 stavebného zákona a pri prerokúvaní návrhu územného plánu zóny podľa § 23 ods. 2 stavebného zákona je obstarávateľ príslušného stupňa územnoplánovacej dokumentácie územia, v ktorom sa nachádza pamiatková rezervácia, pamiatková zóna, ochranné pásmo alebo evidované archeologické nálezisko, povinný vyžiadať si v súlade s § 29 ods. 4 zákona č.49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu pred jej schválením stanovisko miestne príslušného krajského pamiatkového úradu. Ak ide o archeologické nálezisko, krajský pamiatkový úrad vydá stanovisko po vyjadrení archeologického ústavu.

V tejto súvislosti je však potrebné konštatovať, že zo strany obstarávateľov a spracovateľov príslušného stupňa územnoplánovacej dokumentácie nejde len o jednoduché prebratie územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt alebo zásad ochrany pamiatkového územia do návrhu riešenia príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ale o ich využitie a zapracovanie vo vzťahu na príslušný stupeň územného plánu a teda rozsah a obsah riešenia .

Územný plán regiónu v súlade s § 10 ods. 2 písm. a) stavebného zákona stanovuje zásady a regulatívy ochrany kultúrnych pamiatok, ktoré podľa § 11 ods. 4 písm. i) vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z**.** o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii predstavujú návrh koncepcie ochrany a využitia kultúrneho dedičstva.

Územný plán obce v súlade s § 11 ods. 2 písm. d) stavebného zákona stanovuje zásady a regulatívy ochrany a využívania kultúrno – historických hodnôt a významných krajinných prvkov predovšetkým vo vzťahu na návrh funkčného využitia územia.

Územný plán zóny v súlade s § 12 ods. 2 písm. g) stavebného zákona ustanovuje zásady a regulatívy začlenenia stavieb do okolitej zástavby, do pamiatkových rezervácii, do pamiatkových zón a do ostatnej krajiny**.**

V prípadoch, keď stavebný úrad rozhoduje v územnom konaní podľa § 37 stavebného zákona a keď nie je spracovaná územnoplánovacia dokumentácia (a stavebný úrad obstará iné podklady nevyhnutné pre územné rozhodnutie), vtedy nejde o proces obstarávania územnoplánovacej dokumentácie, a tiež krajský pamiatkový úrad nepostupuje podľa § 29 časti 4 zákona č. 49/2002 Z. z., ale podľa ustanovení § 32 piatej časti tohto zákona. To znamená, že navrhovateľ (stavebník) územného konania o umiestnení stavby na nehnuteľnosti v pamiatkovom území a ochrannom pásme si vyžiada rozhodnutie podľa § 32 ods.5 zákona č. 49/2002 Z. z. a krajský pamiatkový úrad postupuje podľa ods. 7 citovaného ustanovenia.